

problema relației dintre fortificația dacică și cea romană de la Samtzegetusa Regia, de detaliile tehnice ale atelierului monetar și ale ștanțelor monetare descoperite aici în compania de cercetări din vara anului 1987, precum și de problema generală a prezenței și semnificației monedelor romane în Dacia. Dan Isac ne face cunoscuți încă doi prefecți ai unității cantonate în castrul de la Gilău, ala Silliana: este vorba de M. Iunius Iunianus și Aurelius Marcellus.

Alături de aceste urne consacrate ale arheologiei și istoriei vechi, semnalăm articolele colegilor Dan Ruscu și Ligia Băieșan care debutează cu această ocazie. El tratează, pornind de la descoperirile făcute în sanctuarul lui Liber Pater de la Alba-Iulia, un medallion ceramic și un fragment de mască, tipurile și funcționalitatea diferitelor medalioane ceramice, respectiv, scopul și funcționalitatea măștii în diferite ceremonii cultice.

Cele două volume ale susnumitei publicații au în a doua parte un capitol care cuprinde recenzii, prezentări de carte, note, iar la sfârșit se prezintă viața științifică a Institutului. Primul volum se încheie cu un omagiu adus celui care a fost cunoscutul om de știință Eugen Chirilă.

În încheiere, putem considera cu îndreptățit temei că apariția revistei EPHEMERIS NAPOCENSIS constituie un eveniment științific și cultural binevenit în peisajul cercetării arheologice și al istoriei vechi.

Așteptăm cu interes apariția următoarelor numere ca și "finalizarea unei sinteze de istorie a Transilvaniei din cele mai vechi timpuri până în secolul al XIII-lea așa cum ni se promite.

Emilian Bota

Anuarul Institutului de Istorie Cluj, XXXI, 1992, Academia Română, Filiala din Cluj-Napoca, 285 p.

Apariția volumului XXXI al revistei de mare prestigiu științific "Anuarul Institutului de Istorie Cluj", pune încă o piatră de temelie la mai buna cunoaștere a vieții și istoriei Transilvaniei. De o înaltă ținută științifică, acest număr al revistei inaugurează în paginile sale două noi domenii ale cercetării istorice "Religie și societate" și "Cercetare rurală, cercetare urbană", mai puțin cercetate până acum.

Revista își deschide paginile prin articolul istoricului Aurel Răduțiu dedicat Academicianului David Prodan. Autorul face o succintă dar consistentă incursiune în opera istoricului David Prodan, pe care-l așează alături de marii istorici naționali, opera sa trecând din domeniul științei, în cel al culturii naționale, într-un impact făuritor de cultură națională.

Contribuția istoriografică a lui George Barițiu, referitoare la revoluția de la 1848-1849 din Transilvania, este prezentată într-un amplu articol de către cercetătorul

Gelu Neamțu. Autorul subliniază rolul lui George Barițiu, care prin articolele publicate în foile sale de la Brașov, "Gazeta de Transilvania" și "Foale pentru minte, inimă și literatură", a pregătit revoluția românilor din Transilvania.

În cadrul capitolului "Religie și societate", consemnăm valoroasele contribuții ale istoricilor E. Dörner, Al. Duțu, Ț. Câmpeanu, A. Răduțiu, Iacob Mârza, J. Niessen, Sorina Bolovan și I. Bolovan, Gh. Iancu, care prin articolele lor oferă cititorilor, date inedite sau noi puncte de vedere în ce privește interpretarea evenimentelor și a faptelor istorice abordate.

Capitolul "Civilizație rurală, civilizație urbană", se evidențiază prin studiile lui P. Binder, P. Niedermaier, E. Gluck, L. Gyemant, C. Crăciun, Papp Klara (Debrecen, Ungaria), J. Maszu (Debrecen, Ungaria), Liliana Popa, referitoare la orașul medieval, raportul dintre sat și oraș, cercetarea relațiilor agrare, reprezentarea orașului în pictură, etc.

Urmărind sumarul revistei se remarcă înaltă ținută științifică, revista deschizându-și coloanele tuturor specialiștilor, fără discriminare, respectând criteriul calității științifice a contribuției lor. În același timp își găsesc locul în paginile revistei, colaborările unor specialiști din afara țării, acest volum publicând studiile lui James Niessen (S.U.A.), Papp Klara și Maszu Jancs (Universitatea din Debrecen, Ungaria).

Racordată la marile tendințe istorice actuale, prin colaborarea unor condeie recunoscute, revista se va constitui într-un deschizător de drum în noua istoriografie românească.

Ioachim Lazăr

Pentru libertate și unitate națională. Documente hunedorene. 1848 - 1920. Volum întocmit de Ion Frățilă, Mihai Cerghedeau, Vasile Ionaș, Dumitru Barna, Viorel Vânătoru, București, 1990, 440 p.

Volumul "Pentru libertate și unitate națională", rod al trudei colectivului de arhiviști de la Filiala arhivelor statului Deva, compus din Ion Frățilă, Mihai Cerghedeau, Vasile Ionaș, Dumitru Barna și Viorel Vânătoru, înmănunchiază documente referitoare la istoria județului Hunedoara, emise între anii 1848 -1920. Sunt cuprinse aici un număr de 231 documente, editate și inedite, păstrate atât în fondul Arhivelor statului Deva cât și în colecțiile altor instituții de profil din țară.

În "Cuvântul înainte", reputatul profesor universitar, Pompiliu Teodor, apreciază eforturile depuse de autorii volumului, care "au inițiat o vastă anchetă arhivistică, sondând fondurile și colecțiile arhivistice și încercând să valorifice informațiile care puteau să întregască imaginea istoriografiei de până acum" (p.4).

Un extins "Studiu introductiv" (p. 7-40), semnat de Ion Frățilă, prezintă celor interesați, specialiști sau marelui public, intențiile autorilor de a face ca lucrarea să se constituie "o sinteză a unela dintre cele mai frământate perioade a istoriei moderne a teritoriului hunedorean..." (p. 7). În continuare autorul face o radiografie a perioadei